

*Воротинцева Інна Валеріївна,
аспірантка кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

**ДО ПИТАННЯ ПРО ОНОВЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО
РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН В СФЕРІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-
ПІДПРИЄМЦЯ**

Основним двигуном розвитку держави в сфері цивільно-правових економічних відносин є фізична особа-підприємець як самостійна особа, що володіє підприємницькою активністю, без якої зростання добробуту всієї держави в цілому неможливо. З метою розвитку діяльності фізичних осіб-підприємців необхідним є створення комплексу умов для їх діяльності, сприятливого підприємницького клімату, потрібен перегляд деяких традиційних механізмів правового регулювання підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців. Особливо актуальними в даному контексті стають автоматизація та інформатизація взаємодії фізичних осіб-підприємців з державою. Крім того, виявляється необхідність застосування гнучких правових засобів, що забезпечують ефективний розвиток інноваційної інфраструктури, яка буде відповідати сучасним викликам, пов'язаним з цивільними правовідносинами в сфері здійснення підприємницької діяльності фізичними особами-підприємцями.

За твердженням великої кількості дослідників в сфері підприємництва найбільш сприятливим середовищем для розвитку приватної ініціативи фізичної особи-підприємця є повсюдна приватизація. Приватна власність – це поле для творчості, ініціативи, без яких неможливо широке поширення нововведень. Основне завдання приватизації можна визначити як розвиток чесної конкуренції. Ще одним великим плюсом є можливість поставити знак рівності між поняттями «приватизація» і «свобода». Свобода розглядається з точки зору способів ведення підприємницької діяльності, а саме, новаторства, безумовно, в рамках норм права.

Разом з тим, зазначена складова має крім позитивних і негативні сторони, зокрема, часто замість «приватної ініціативи» можна спостерігати так звану «приватну наживу». І хоч приватизація, як економічна складова, не несе в собі негативний фактор, вона є спокусливою мірою для держави отримати кошти «тут і зараз», що зумовлює необхідність виваженого ставлення до неї.

Для розвитку підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців потрібні, зокрема, умови, які включають в себе стабільність державної

економічної і соціальної політики, пільговий податковий режим, розвинену інфраструктуру підтримки підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців, існування ефективної системи захисту власності, формування гнучких ринкових механізмів підвищення ділової активності фізичних осіб-підприємців. Також фізичні особи-підприємці повинні мати вільний вихід на зовнішній ринок, що сприяє розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, розширенню ринків збуту, залучення на вітчизняний ринок нових суб'єктів підприємницької діяльності, і має позитивні наслідки для споживача. Спонукає розвиток цього питання і входження у 2008 році України до СОТ.

В економіці України активно розвиваються процеси реформування, створюються нові зв'язки і взаємини між суб'єктами ринкової економіки різних форм власності. З цією метою держава розглядає питання щодо можливості створення доступної для фізичних осіб-підприємців кредитної системи, надання можливості купувати необхідні засоби виробництва, сировину і комплектуючі вироби. На сьогоднішній день у фізичної особи-підприємця з цим є труднощі. Під тиском державних програм розвитку вітчизняного виробництва у фізичної особи-підприємця не залишається права вибору. Безумовно, захист внутрішнього державного ринку – це ефективний і дієвий метод, але з нарощуванням торгових зв'язків виглядає вельми сумнівним. Вітчизняний виробник може досить сильно вплинути на розвиток української економіки, маючи при цьому достатню конкурентоспроможність, і забезпечуючи рентабельність продукції. Разом з тим, не можна створювати економічні і адміністративні перешкоди для тих, хто прагне і хоче працювати. Саме на них ляже головний тягар по створенню ринкової економіки і організації ефективного виробництва. Як ніколи раніше країна потребує таких людей, які, вивчивши краще зі світової і вітчизняної практики, почали б важку, але плідну роботу по створенню дійсно ефективної економіки.

Чим більше суб'єктів цивільних відносин мають можливість проявити свою ініціативу і творчі здібності у здійсненні підприємницької діяльності в якості фізичних осіб-підприємців, тим менше розрив між потенційними і фактичними результатами розвитку. Освоєння інноваційного економічного зростання неможливо в умовах штучного обмеження творчої стихії, свободи цивільної ініціативи, необхідної для цього мобільності всіх виробничих ресурсів. Підприємницька діяльність забезпечує освоєння нових перспективних виробництв, сприяє нівелюванню застарілих. Ініціатива, новаторство і прогрес – ось три основні складові підприємницької діяльності. Вони сприяють розвитку конкуренції, а також збільшення «відкритості» національної економіки, розвитку ввезення і вивезення капіталу.

Таким чином, підприємницька діяльність фізичних осіб-підприємців як особливий творчий тип економічної поведінки становить невід'ємну властивість всіх факторів досягнення економічного успіху.

Найважливішою ознакою підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців є самостійність і незалежність суб'єктів цивільних відносин в сфері підприємницької діяльності. В основі їх діяльності лежить внутрішнє спонукання, воля до створення і роботи. Кожна людина, стаючи фізичною особою-підприємцем, самостійно вирішує всі питання діяльності своєї організації, виходячи з економічної вигоди і ринкової кон'юнктури.

Враховуючи, що більшість нововведень мають ґрунтуватися на нових знаннях, на даний час вони виглядають «важкокерованими», що спричиняє негативне ставлення держави сучасного суспільства до категорії «фізична особа-підприємець», адже фізичною особою-підприємцем важко керувати, в неї є чітко сформована незалежна думка з приводу всіх суспільних процесів. Зазначене говорить про наявність менталітету, який поки не дозволяє розглядати фізичну особу-підприємця як генератора ідей і розвитку.

Законодавча база, яка регулює підприємницьку діяльність, в тому числі й діяльність фізичних осіб-підприємців в Україні, що формувалася з моменту початку реформ і удосконалюється по теперішній час, ґрунтується на Конституції України, нормах цивільного права та інших нормативних правових актах, які в умовах розвитку інформаційного суспільства та великої кількості змін на практиці (що зумовлено, в тому числі, впровадженням новітніх технологій) потребують перегляду та оновлення, вироблення єдиного комплексного підходу до вирішення питань, забезпечення подолання прогалин в законодавстві, які нині існують.

Отже, потрібен перегляд деяких традиційних механізмів правового регулювання підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців. Зокрема, актуальними є автоматизація та інформатизація взаємодії фізичних осіб-підприємців з державою; необхідність застосування гнучких правових засобів, що забезпечують ефективний розвиток інноваційної інфраструктури, яка буде відповідати сучасним викликам, пов'язаним з цивільними правовідносинами в сфері здійснення підприємницької діяльності фізичними особами-підприємцями.